

Троценко Наталія Михайлівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Право» ННІЗДН Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: **Андрущенко Ігор Григорович,** професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Фінансовий інвестиційний ринок капіталу – це місце, де громадяни та організації, які хочуть позичити гроші, зустрічаються з тими, у кого є надлишкові гроші. Інвестиційна діяльність завжди починається з ринку, ринкових відносин, суб'єктом яких є інвестор, який вивчає кон'юнктуру інвестиційного ринку. Важливою частиною ринку інвестицій є ринок інвестиційних об'єктів (товарів). Виробництво і рух цих товарів на ринку забезпечується елементами інфраструктури [1, с. 112].

Сприятливий інвестиційний клімат повинен забезпечити захист інвестора від інвестиційних ризиків (непередбачених фінансових втрат капіталу і доходів). Чинники, які забезпечують подолання або зниження ризиків, формують інвестиційний клімат.

Залежно від функцій, які виконує суб'єкт господарювання в інвестиційному процесі, він може бути інвестором, учасником або тим чи іншим одночасно. До суб'єктів інвестиційної діяльності відносять державу зі своїми інституціями, господарськими товариствами (компаніями) та корпораціями; фінансово-кредитні установи; інших функціональних учасників.

Держава бере участь в інвестиційному процесі, як прямо – через державний сектор економіки, так і побічно – через свої інституції: органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, Національний банк України, Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет України.

Держава здійснює інвестування тих галузей і виробництв, продукція яких має загальнонаціональний характер і які найближчим часом не підлягають приватизації, зокрема таких, як оборонна галузь, окремі об'єкти загальнодержавної інфраструктури: магістралі, термінали тощо.

При активізації інвестиційної діяльності держава може інвестувати кошти в розвиток виробництв, доцільність яких

обґрунтовується потребою прискореного розвитку економіки. Таке інвестування держава може здійснювати і на паритетних засадах з іншими інвесторами, включаючи іноземні. Організаційні форми такої діяльності можуть бути різноманітні: консорціуми, холдинги, корпоративні підприємства та акціонерні товариства тощо.

До форм побічного впливу держави на інвестиційну діяльність можна віднести такі: державне кредитування; державні позики; роздержавлення і приватизація; податкове регулювання; амортизаційна політика; державний лізинг; ліцензування і квотування; антимонопольні заходи; стандартизація тощо.

Засоби непрямого впливу держава реалізує через свої інституції як учасник інвестиційного процесу. Вона здійснює також захист національного інвестиційного ринку шляхом митної та податкової політики, яка спрямована на розвиток національного виробництва, експорт товарів, залучення іноземних інвестицій.

Суттєвий вплив на розширення інвестиційної діяльності має забезпечувати Фонд державного майна України, на який покладено завдання щодо розроблення проектів і контролю за державними програмами приватизації, змінами в процесі приватизації форм власності.

Дійовим суб'єктом інвестиційного процесу в державі з ринковою економікою є її фінансово-кредитна система. До її складу входять такі елементи: а) Національний банк України та комерційні банки, у тому числі й спеціалізовані (інвестиційні, іпотечні, ощадні); б) небанківська (парабанківська) система, до якої входять інвестиційні фонди і компанії, довірчі товариства, кредитні спілки, страхові компанії, пенсійні фонди, лізингові фірми тощо.

Банки в інвестиційному процесі поряд з традиційними функціями кредитно-розрахункового і касового обслуговування, а також депозитними операціями, значно розширюють свою діяльність через запровадження операцій з цінними паперами, інвестиційного кредитування, проектного фінансування, довірчих операцій [2, с. 82-83].

Значну роль в інвестиційному процесі відіграють страхові компанії, забезпечуючи підприємцям захист від інвестиційних ризиків. Страхові угоди необхідні для фінансового забезпечення інвестиційних проектів і залучення коштів для інвестування.

Кредитні спілки почали створювати в Україні 1993 року. Вони видають позички своїм членам, у тому числі під заставу майна, з коштів пайового фонду, створеного учасниками спілки, доручають своїм членам виконання зобов'язань спілки перед третіми особами,

видають позички іншим кредитним спілкам та розподіляють серед своїх членів доходи відповідно до внесків.

Лізингові компанії здійснюють довгострокову оренду обладнання. Лізингова компанія купує у виробника (власника) майно (обладнання), транспортні засоби, будівлі і споруди (як правило, з використанням кредиту банку) і надає його інвесторові в довгострокову оренду також на умовах кредиту. За умови лізингової угоди орендар може викупити це майно за залишковою вартістю [3, с. 46-47].

Зважаючи на вищевикладене, слід підкреслити, що за тридцять років незалежності державою приймалися рішення, що були спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату, формування та вдосконалення інвестиційної інфраструктури, забезпечення гарантій захисту права власності інвесторів тощо. На жаль, цей процес не був послідовним.

Ситуація, що нині є в Україні вказує на те, що макроекономічна стабілізація, а також підвищення ділової активності, можуть сприяти відновленню мотивації до розвитку та інвестування. Саме ці фактори можуть обумовити поживлення інвестиційної діяльності в Україні.

Список використаних джерел

1. Бутузов В. М., Марущак А. І. Правові основи інвестиційної діяльності. К. : КИТ, 2005. 190 с.
2. Гранатуров В. М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения : уч. пособие. М. : Дело и Сервис, 2007. 230 с.
3. Гайдис Н. М. Інвестування. Львів : Львівський банківський інститут НБУ, 2002. 271 с.